

menlagt med tidligere ydede lån normalt ikke må overstige, forhøjet med 10 000 kr. til 40 000 kr. Det gældende maksimumsbeløb på 30 000 kr. er oprindeligt fastsat i lov nr. 340 af 9. juni 1948 og er siden optaget uændret i de årlige udlånslove.

Med hensyn til forhøjelse af maksimumsbeløbene for lån til opførelse af bygninger samt for lån til jordkøb til ny selvstændige landbrug henvises til det i de indledende bemærkninger til lovforslaget anførte.

De øvrige beløb er i forslaget optaget med samme størrelse som efter den gældende udlånslovs §§ 4, 6, 7 og 10.

Til § 3.

Paragraffen fastsætter de almindelige regler om statslånenes *forrentning og afvikling*.

I *stk. 1, 1. punktum*, fastsættes halvårsrenten til $2\frac{1}{4}$ pct. for lån, der ydes i henhold til udlånsloven. Herved gennemføres for den fremtidige långivning efter statshusmandslovgivningen en ensartet rentefod for samtlige lånetyper, idet lovforslaget indeholder reglerne om lånevilkårene for alle disse lånetyper i modsætning til de foregående udlånslove, der kun har fastsat lånevilkårene for en del af lånetyperne, medens de nærmere regler for andre lånetyper har været fastsat i statshusmandsloven, jfr. dennes § 16, stk. 2, § 22, stk. 2, § 50, stk. 2, § 55, stk. 3, og § 59, stk. 2.

Ansættelsen af rentesatsen til $2\frac{1}{4}$ pct. halvårlig tager sigte på en væsentlig tilnærmelse til den gennemsnitlige effektive rente på det almindelige låne-marked. Under hensyn til bevægeligheden i stats-husmændenes konjunkturbestemte rente, som ifølge denne renteforms karakter jævnlig vil have et bevægelsesforløb, der afviger betydeligt fra udsvingene i den almindelige markedsrente, har man ikke fundet mulighed for at lægge de øjeblikkelige forhold på låne markedet til grund; men på baggrund af, at udsvingene i den konjunkturbestemte rente hidtil har vist tendens til over længere sigt at ud-ligne hinanden, har man anset det for rimeligt at søge en tilnærmelse til det gennemsnitlige rente-niveau over et længere åremål. Man har herved ment at burde lægge renteutviklingen i de sidste 60 år (svarende til den foreslåede normale løbetid på statshusmandslån) til grund. Den gennemsnitlige effektive rente af namortisable $3\frac{1}{2}$ pct. statslån har i dette tidsrum (1900-59) udgjort 4,4 pct. Da den effektive rente af åbne kreditforeningslån normalt ligger højere end renten af namortisable stats-obligationer, anføres til sammenligning, at den gennemsnitlige effektive rente af langfristede 4 pct. lån i åbne serier i Østifternes kreditforening over en 30 års periode ifølge foreliggende opgørelser

efter gennemsnitskurser i maj måned i årene 1929-58 har udgjort 4,79 pct. (og når der bortses fra de 5 højeste og 5 laveste år i perioden 4,73 pct.), medens den gennemsnitlige effektive rente af for-nævnte statsobligationer i den samme 30 års periode har været 4,5 pct.

Den foreslåede rentesats indebærer for de fleste lånetyper en forhøjelse med $\frac{1}{4}$ pct. halvårlig, men for enkelte lånetyper en nedsættelse med $\frac{1}{4}$ pct. halvårlig, idet lån efter statshusmandslovens § 50, stk. 2-3, til el-forsynings- og vandforsyningsanlæg, § 60 til visse driftsomlægninger og § 61 til frugt-plantager hidtil er ydet til halvårlig rente $2\frac{1}{2}$ pct.

Den foreslåede ændring af lånerenten medfører ingen ændringer med hensyn til jordrenten, der ligesom hidtil forudsættes beregnet med 2 pct. halvårlig, jfr. statshusmandslovens § 15, eller med hensyn til fastsættelsen af renten i tilfælde, hvor stamparceller m. v. i henhold til statshusmandslovens § 14, stk. 4, afhændes på almindelige handelsvilkår, således at sælgerpantebreve til staten forrentes i det væsentlige som i den private omsetning af landejendomme.

I *stk. 1, 2. punktum*, foreslås, at samtlige lån efter statshusmandsloven afvikles ved faste halvårs- ydelser (annuitetsydelse), der omfatter renter og afdrag. Denne afviklingsmåde anvendes efter de gældende lovreger på jordkøbslån, på den rente- og afdragspligtige del af byggelån til selvstændige brug, på lån til køb af tillægsjord og supplerer af driftsbygninger, på suppleringslån efter stats-husmandslovens § 22 ved et jordrentebuds overdragelse til nære slægtninge samt på lån til el- og vandforsyningsanlæg efter statshusmandslovens § 50, stk. 2-3, medens de øvrige lån, herunder den rentefri, men afdragspligtige del af byggelån og etableringslån, efter de nugældende regler afvikles ved faste halvårige afdrag. For lån, hvoraf der svares konjunkturbestemt rente efter reglerne i stats-husmandslovens kap. VI, finder den faste halvårs-ydelse dog kun direkte anvendelse i perioder, hvor landbrugets forrentningsprocent er mellem 4 og 5 pct. Når forrentningsprocenten er lavere, kan renten falde indtil $1\frac{1}{8}$ pct. halvårlig, og når for-rentningsprocenten er højere, kan renten — bortset fra de første 6 halvårsterminer efter brugets opret-telse, jfr. statshusmandslovens § 51, stk. 3, — stige indtil $3\frac{1}{4}$ pct. halvårlig. Den del af halvårsydelsen, som udgør afdrag, ændres ikke i de nævnte tilfælde.

I *stk. 2-4* indeholdes reglerne om rente- og af-dragsfrihed for en del af det statslån, der ydes til jordkøb, opførelse af bygninger, el-installation og etablering ved oprettelse af et nyt selvstændigt brug eller overtagelse af en stamparcel, idet det